

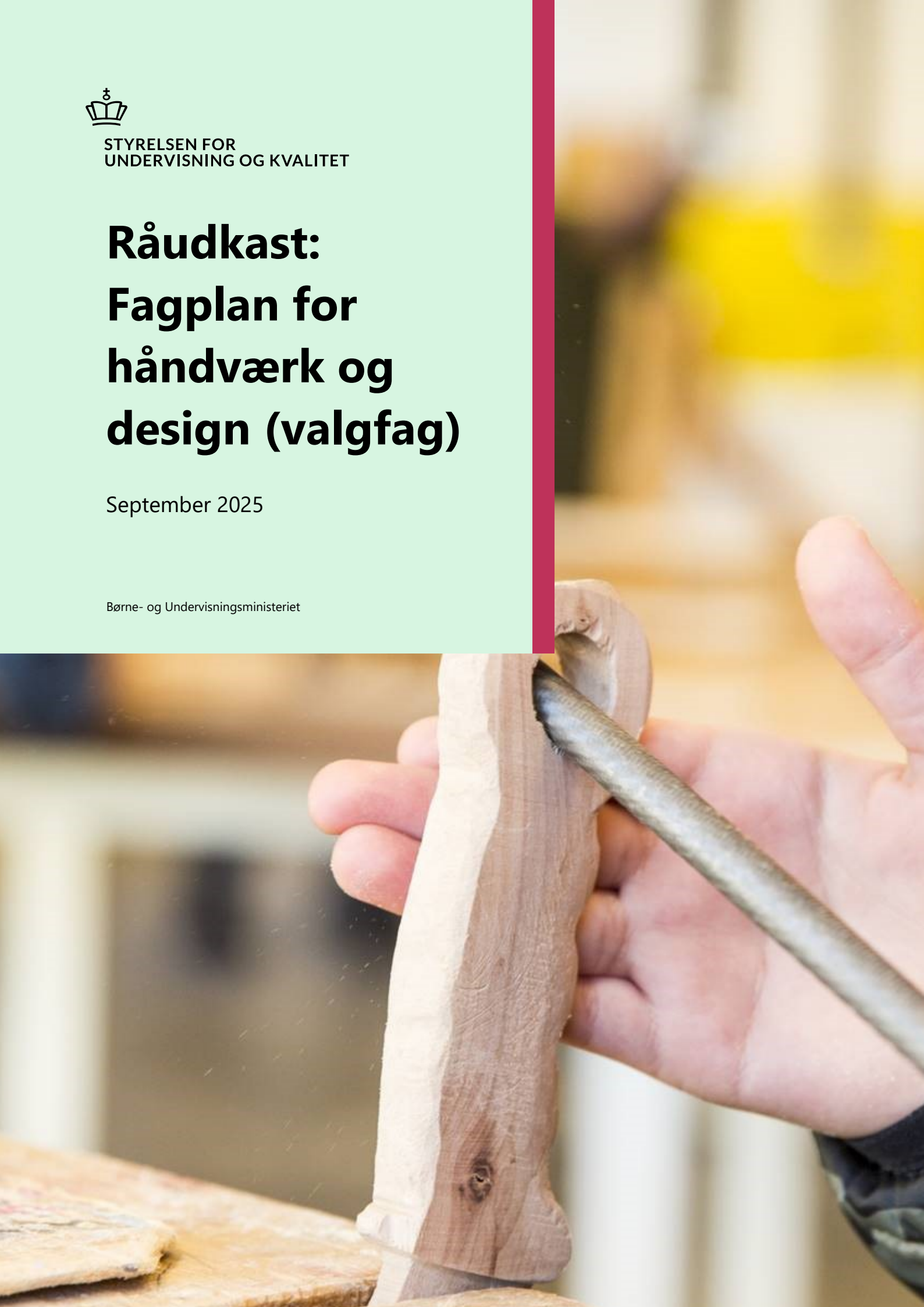

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Råudkast: Fagplan for håndværk og design (valgfag)

September 2025

Børne- og Undervisningsministeriet

Indhold

Folkeskolens formål	3
Fagets formål	4
Fagets karakter	5
Fagets indhold	6
Undervisning og evaluering	9

Om råudkast til fagplaner (september 2025)

21 fagudvalg skriver udkast til folkeskolens fagplaner i perioden 2024-2027. Udkastene bliver offentliggjort undervejs i udviklingsprocessen, og dermed før de er færdige, så blandt andre lærere og fag- og videnspersoner over hele landet kan læse med, give feedback og bidrage til at kvalificere udkastene.

Denne version af fagplanen er første udkast (kaldet råudkast). Råudkastet giver et billede af den foreløbige fagplan og indeholder fagudvalgets foreløbige forventninger og skitse til fagplanens indhold, hvor der særligt er fokus på det foreløbige indhold til afsnittet 'Fagets indhold'.

I efteråret 2025 skal cirka 140 skoler i et udviklingsprogram drøfte om råudkast til fagplaner giver mening for lærerne som et nyt format, og om det foreløbige indhold er til at forstå. På baggrund af feedback fra blandt andet skolerne, videreudvikler fagudvalgene fagplanerne og udarbejder andet udkast, som skolerne i 2026 skal afprøve i undervisningen sammen med eleverne. Derefter udarbejder fagudvalgene endelige udkast til fagplaner, som træder i kraft i skoleåret 2027/2028.

Læs mere på uvm.dk/fagfornyelsen.

Folkeskolens formål

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Fagets formål

Stk. 1.

Faget håndværk og design udvikler elevernes kundskaber til at håndtere værktøjer og maskiner til at bearbejde materialer i skabende processer, hvor de udvikler og fremstiller ting, som knytter an til deres hverdagsliv og omverden. Faget skal give eleverne erfaringer med sammenhænge mellem håndværk, materialer og genstande, så de kan vurdere, designe og formgive produkter ud fra æstetiske, funktionelle og ressourceperspektiver.

Stk. 2.

Håndværk og design bidrager til elevernes erfaringer med design og værkstedsarbejde. Gennem skabende, eksperimenterende og undersøgende designprocesser udvikler eleverne fantasi, kreativitet og designkompetence. I værkstedsfællesskaber med håndværksmæssig og designfagligt arbejde oplever eleverne praktisk hånddelag og mestring.

Stk. 3.

Håndværk og design sætter eleverne i stand til at udvikle og skabe materielle genstande, der kreativt og reflekteret forholder sig til kulturelle fænomener og menneskers levevis i forskellige kulturer og tidsperioder. Faget giver eleverne indsigt i samspil mellem natur, kultur og forbrug og udvikler elevernes bevidsthed om bæredygtighed, miljø og ansvarligt ressourceforbrug, så de lærer at skabe og forbruge med omtanke for fremtiden.

Fagets karakter

Håndværk og design er et praktisk-musisk fag, som har rødder i håndværkskulturer, designprofessionen og fritidslivets mange hobbyer. I valgfaget videreudvikler eleverne færdigheder og kundskaber til kreativt at skabe og udtrykke sig gennem design af genstande. Valgfagets designprocesser tager afsæt i temaer og problemstillinger, som eleverne kender fra deres hverdagsliv og kulturelle fænomener i deres omverden.

Valgfagets grundlæggende erkendeformer er kreative, æstetiske og skabende, idet undervisningen bidrager med en variation af håndværksteknikker, materialer og alsidige designprocesser. Det er fagets sigte, at eleverne opnår færdigheder til at tilrettelægge iterative, undersøgende og problemløsende designprocesser under hensyn til flere designaspekter, at de kan visualisere deres overvejelser og kommunikere med andre om deres til- og fravalg.

Faget er et værkstedsfag, som styrker elevernes kundskab i forhold til valg af teknikker, konstruktion og tilrettelæggelse af arbejdsgange, deres anvendelse af fag- og formsprog, deres håndelag og fortrolighed med at håndtere fagets værktøjer, redskaber og maskiner, så de kan formgive i hårde og bløde materialer med nysgerrighed, håndelag og stolthed.

I fagets designarbejde oplever eleverne, at brugsgenstande både er udtryk for en funktion og for en given kulturs smag, behov og muligheder. Undersøgelse af materielle kulturgenstande bidrager til, at eleverne kan finde inspiration og reflekteret træffe fagligt relevante valg af materialer, håndværksmæssige teknikker og æstetiske virkemidler i deres designarbejde.

I valgfaget forbindes elevernes arbejde med design og formgivning med viden om materialer og materialeudvikling, historisk og samfundsmæssigt. Kundskaber om materialefremstilling, materialernes livscyklus og principper for bæredygtighed indgår i elevernes designprocesser ved materialevalg og opmærksomhed på forbrug og håndtering af ressourcer – både i eget arbejde og ved vurdering af andres materialebrug og produktfremstilling. Derved fremmes elevernes handlekompetence og dømmekraft som aktive kulturskabere og kritiske og ansvarlige forbrugere.

Gennem undervisningen stifter eleverne bekendtskab med, hvordan håndværkskulturer udfoldes dels som hobby og praktisk hverdagsliv og dels i professioner og erhverv, dette for at opnå indsigt i forskelle i arbejdsformer og fagkulturer.

Fagets indhold

Fagets indholdsområder

Valgfaget håndværk og design består af tre indholdsområder, som tilsammen udgør fagets kernestof:

- Håndværk og skabende processer
- Materialer og ressourcer
- Ting og kultur.

Valgfaget håndværk og design består af ét trinforløb: 7.-8. klassetrin eller 8.-9. klassetrin.

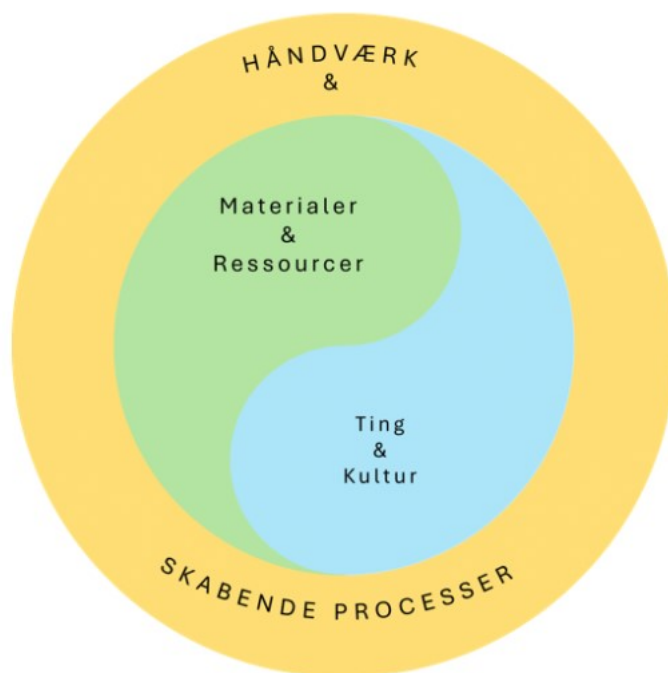
Indholdsområdernes sigte og sammenhæng

Indholdsområdernes sigte er:

- **Håndværk og skabende designprocesser:** I undervisningen indgår håndværksmæssige teknikker, konstruktioner og arbejdsgange som en del af designprocessernes faser og elementer. Herved opnår eleverne fortrolighed med udvikling, problemløsning og formgivning af nye ting, redesign og reparation af eksisterende produkter. Kulturteknikker til bearbejdning af hårde og bløde materialer udvælges, så eleverne oplever mestring i håndtering af redskaber, værktøjer og maskiner.
- **Materialer og ressourcer:** Indholdsområdet fokuserer på elevernes praktiske håndtering og bevidste anvendelse af materialer samt opbygning af deres viden om materialers fremstilling, egenskaber, livscyklus og miljøpåvirkning. I faget bearbejder eleverne organiske og uorganiske materialer og får viden om materialernes fremstilling og livscyklus. I undervisningen møder de eksempler på, hvordan mennesker har forarbejdet og vurderet materialerne - både til inspiration for eget arbejde og til forståelse af, hvordan geografiske og kulturelle forhold har betydning for vores materialebrug.
- **Ting og kultur:** I tilknytning til temaer og forløb arbejder eleverne undersøgende og skabende med genstande, som andre har formgivet. Gennem praktiske metoder som genstandsanalyse, rekonstruktion og eksperimenter fortolker de andres håndværksmæssige teknikker og formsprog for at forstå, hvordan kultur, tid og menneskers levevis har påvirket udformning af ting. Eleverne arbejder med forskellige fremgangsmåder og bruger faglige begreber til at beskrive formprincipper og materialevalg.

Indholdsområdet 'håndværk og skabende processer' vil altid indgå i undervisningen, da elevernes arbejde med kreative og skabende designprocesser og udvikling af håndværksmæssige færdigheder til bearbejdning af materialer er kernen i valgfaget. Der er fokus på, at designprocesserne relaterer sig til omverdenen med udgangspunkt i problemstillinger. Undersøgelser af materialers egenskaber, håndtering af ressourcer og indsigt i, hvordan mennesker i forskellige kulturer skaber og anvender ting, relateres til elevernes egne skabende designprocesser.

Figur 1: Sammenhæng mellem indholdsområder i valgfaget håndværk og design

Trinforløb: 7.-8. klassetrin eller 8.-9. klassetrin

Indholdsområde: Håndværk og skabende processer

Det foreløbige indhold i indholdsområdet er udfoldet nedenfor.

Eleverne opnår færdigheder til at bearbejde hårde, bløde og andre materialer med håndværksmæssige teknikker. De eksperimenterer og undersøger, hvordan forskellige teknikker kan anvendes i skabende designprocesser og formgivning. Eleverne møder forskellige typer af designmetoder fra det fabulerende, det sansemæssige og æstetiske til en variation af designprocesser, som kan være 'vilde problemer', brugerorienterede, stedsspecifikke og fænomenorienterede temaer eller udfordringer, som åbner for, at eleverne afslutningsvis selv kan tilrettelægge skabende designprocesser ud fra en intention.

Undervisningen tilpasses elevernes forudsætninger og stimulerer deres lyst til at skabe samt deres nysgerrighed, kreativitet og mestring. Eleverne samarbejder og deler oplevelser, hjælper hinanden og reflekterer i værkstedsfællesskaber.

Mål

- Eleverne har fortrolighed med håndværksbaserede designprocesser, og de har opnået erfaring med, hvordan processernes elementer kan understøtte deres produktdesign, egen mestringsoplevelse og engagement.
- Eleverne mestrer forskellige håndværksmæssige teknikker på en sikker og hensigtsmæssig måde. Eleverne tilrettelægger selvstændigt forskellige arbejdsgange, herunder undersøger og imiterer håndværksmæssige teknikker efter forevisning eller visuel og digital inspiration, og de vurderer sammenhænge mellem proces, håndværk og produkt.

Indholdsområde: Materialer og ressourcer

[...]

Indholdsområde: Ting og kultur

[...]

Undervisning og evaluering

Undervisning og evaluering er ikke udarbejdet i råudkastet, men vil indgå i næste udkast.

Undervisning i faget

Didaktiske overvejelser og principper
[...]

Tværgående emner og problemstillinger
[...]

Specialundervisning
[...]

Løbende evaluering i faget

[...]

Test og prøver i faget

[...]